

Protocol per a la prevenció, detecció i acció dels maltractaments i de les violències sexuals a infants i adolescents a les activitats esportives del Lleida Handbol Club

MAIG 2023

JUSTIFICACIÓ

La creació i presentació d'aquest protocol es justifica en la necessitat de tenir mecanismes que garanteixin la protecció als infants i adolescents participants en totes les activitats esportives que ofereixin la nostra entitat, davant de situacions de maltractaments o violència sexual. Tot i les diferents tasques que podem realitzar dins el Club, a tothom ens mou la necessitat de **treballar des de la protecció cap a la infància i l'adolescència**.

L'objectiu general que persegueix aquest document és **dotar d'uns circuits d'intervenció en casos de maltractaments o violències sexuals** als equips del Lleida Handbol Club sempre que gestionem activitats esportives fora de l'horari lectiu. Alhora, es vol implantar una metodologia de treball basada en la reducció de riscos i que s'orienti cap a unes relacions lliures de violència.

Això es fa atorgant un lloc rellevant a la **prevenció** tot disminuint les situacions de risc, i assegurant un codi de conducta, que permeti que les relacions, entre tothom adult que treballa o col·labora al Club d'una o altra manera, i els infants i adolescents, siguin sanes i enriquidores.

És, doncs, un recurs que, si se segueix i es respecta, també empara i **protegeix l'actuació del personal que participa de les diferents tasques que es realitzen al Lleida Handbol Club**.

* Per la realització d'aquest protocol s'ha utilitzat com a referència el creat per l'Institut Barcelona Esports de l'Ajuntament de Barcelona per a les seves entitat a l'abril de 2022.

PRESENTACIÓ

L'esport és un magnífic vehicle per a l'enriquiment personal i la transmissió de valors: ajuda a la cohesió social i a la lluita contra l'exclusió; ensenya el sentit de l'esforç personal i l'esperit de superació per assolir reptes, i també a saber guanyar i acceptar les derrotes, la companyonia o cedir protagonisme a favor del grup.

És en aquest marc que s'ha de contextualitzar la funció educativa que desenvolupen les persones que treballen i col·laboren al Club, i que implica al seu torn exercir una **funció de guarda**.

La guarda és un concepte del dret civil i també de l'àmbit de la protecció en virtut del qual una persona o una institució rep un infant o adolescent de manera temporal per voluntat dels titulars de la pàtria potestat i sense dret a representació, esdevé tenidor de l'infant o adolescent i es responsabilitza de donar-li assistència i de vetllar pel seu benestar.

A fi d'establir les directrius per desenvolupar aquesta funció de guarda i, a la vegada, determinar les accions que cal executar en cas de detectar casos de maltractament o abusos, cal disposar d'un **protocol d'actuació**.

En les activitats hi ha infants, adolescents i persones adultes (personal contractat, voluntari i en pràctiques) amb diferents característiques personals i amb tota mena de vivències i experiències. Infants i adolescents conviuen en aquest context de diversitat que influeix i incideix en el seu creixement.

Aquesta xarxa d'interaccions socials fa de les activitats esportives un entorn òptim per al desenvolupament d'un infant o adolescent. Moltes vegades, és un model relacional alternatiu o complementari de les relacions familiars. No obstant això, aquestes relacions i interaccions poden implicar riscos per a la victimització infantil, els maltractaments o les violències sexuals. Per aquest motiu, és fonamental que la intervenció de tot el personal, així com la convivència i participació en les activitats de tots els infants i adolescents, integri una norma de

conducta de bon tracte i respecte, que permeti tenir unes relacions lliures de violència. També, que els valors i principis de l'esport siguin el model per a tota mena de relacions entre el personal del Club, els infants i adolescents i les famílies.

El tipus de relació i d'interaccions que es generen durant la realització de les activitats possibilita la creació de vincles de confiança entre infants, adolescents i persones adultes, i això permet augmentar la probabilitat d'aquestes de detectar situacions de maltractament. Per tant, és fonamental que el personal tingui coneixement de què ha de fer i com ha d'actuar davant la revelació o detecció d'una situació de violència sexual infantil o maltractament, i que també tingui clar quin és el circuit i els recursos als quals pot o ha d'accedir.

Els objectius que es pretenen aconseguir amb aquest protocol són els següents:

- Prevenir les situacions de maltractaments o violència sexual en infants i adolescents en les activitats esportives.
- Protegir les persones que participen en les activitats esportives, tant infants i adolescents com el personal contractat, voluntari i en pràctiques.
- Ajudar a detectar les situacions de maltractament o violència sexual que poden patir els infants i adolescents que desenvolupen les activitats esportives.
- Facilitar el procediment per comunicar i notificar els supòsits d'indícis o certesa de situacions de maltractaments o de violència sexual.

PREVENCIÓ DE MALTRACTAMENTS O VIOLÈNCIES SEXUALS EN LES ACTIVITATS

Per tal de prevenir l'existència d'algun tipus de conducta que pugui ser considerada un maltractament o violència sexual per part de l'equip professional, és necessari considerar les mesures següents a fi de minimitzar les situacions que puguin constituir un risc, o prestar-se a ambigüitats i males interpretacions:

Mesures Preventives

Relacions sanes, transparència i bon tracte

S'ha d'intentar treballar sempre que sigui possible en parelles pedagògiques i esportives; seria ideal que aquestes parelles fossin mixtes. S'ha d'evitar quedar-se sol/a amb un infant o adolescent.

Espais utilitzats

Les instal·lacions han de facilitar al màxim la visibilitat en els espais utilitzats, de manera que permetin la transparència com a factor de prevenció. I, a la vegada, han de ser guardadores de la intimitat, en el cas que l'activitat ho requereixi.

Pel que fa als espais de reflexió o entrevista individual, es recomana que no siguin en un espai tancat. Es poden generar espais tranquils en llocs oberts. Es recomana acotar el temps i fer-ho en total transparència amb la resta de l'equip.

En lavabos, dutxes i canvis de roba, sempre que sigui possible, cal anar amb un grup d'infants.

Si és un cas d'urgència d'un sol infant, cal avisar una altra persona de l'equip i respectar el temps lògic d'aquest espai.

No s'ha de tancar mai amb baldó.

Dades, imatges i xarxes socials

Cal donar a conèixer el marc legal en relació amb els drets d'imatge i la protecció de dades i les conseqüències de la seva vulneració a infants i joves, personal del Club i famílies.

S'ha d'evitar donar o sol·licitar números telefònics de mòbils, adreces electròniques personals o altres dades sense el coneixement de les famílies.

Cal respectar la confidencialitat de les dades. Cal fer servir preferiblement càmeres de l'entitat.

S'ha d'informar les famílies que no poden fer difusió, sense permís, de fotografies i vídeos en què apareguin altres infants o adolescents.

Cal plantejar-se l'ús de les xarxes com a eina de treball i difusió, no de contacte personal amb un adolescent.

Cal utilitzar les xarxes del Club, i no les personals. No s'ha de seguir o afegir infants i adolescents amb els quals s'estigui treballant i s'ha d'evitar compartir la vida privada amb els infants i adolescents.

En les aplicacions de missatgeria (WhatsApp), es recomana que hi hagi al menys dues persones adultes en els grups.

Cal educar en les xarxes socials i la intimitat.

Trucades a adolescents

El contacte telefònic amb adolescents ha d'estar pactat prèviament i per a temes de l'activitat i del grup. Es recomana fer les rondes de trucades amb l'equip tècnic de manera conjunta.

Desplaçaments

És important acordar prèviament com es desenvoluparan aquests desplaçaments. I preferencialment es faran en autocar sempre que sigui possible. No s'ha de deixar mai cap infant o adolescent en mans de persones no autoritzades.

Dormir fora de casa (estades, competicions...)

S'ha d'entendre el fet de dormir fora de casa com una activitat col·lectiva en què cada infant o adolescent ha de tenir el seu llit o el seu espai per dormir. Si les persones responsables fan tornos, és important que siguin compartits almenys en parelles, que aquests tornos siguin rotatius i tenir un espai adequat per poder fer aquestes guardes (un llit per responsable de guarda, el qual estigui situat en un espai accessible i que tingui sentit).

Obsequis

Els regals han de ser pactats prèviament (per exemple, amic invisible, premi per algun joc).

Cal afavorir els regals grupals per sobre dels individuals.

Si les persones adultes reben regals per part només d'un infant o adolescent (dibuixos...), s'han de quedar a l'espai on es desenvolupen les activitats, no s'han de portar a casa com una cosa especial.

Tractaments a la sala de fisioteràpia, massatges i visites mèdiques

Les persones menors d'edat sempre han d'anar acompanyades per mare/pare/tutor. Cal explicar en tot moment en què consisteix cada tractament. Si no és possible, es recomana que hi hagi dues persones en el moment de la intervenció. Les portes de la sala no s'han de tancar per dins.

Premonitors/ores menors d'edat

S'ha d'aclarir als joves que fan de premonitors/res les seves responsabilitats i el seu rol en el grup. La seva condició de minoria d'edat passa també per tenir autorització, si escau, de les seves famílies.

DETECCIÓ DE CASOS DE MALTRACTAMENT O DE VIOLÈNCIES SEXUALS INFANTILS O ADOLESCENTS

A més de prevenir i vetllar per la protecció, evitant situacions de risc, TOTES les persones que col·laboren en el Club tenen l'obligació de reaccionar davant d'una situació que fa pensar que un infant o adolescent que assisteix a les activitats del Club està vivint una situació de maltractament o violència sexual.

Els **supòsits de violència sexual o maltractament infantil** que es poden DETECTAR en les activitats són de tres nivells:

1. Indici que un infant o adolescent està patint aquesta situació en el seu **entorn familiar** o de confiança.
2. Indici que un infant o adolescent està patint una situació de maltractament o de violència sexual infantil per part d'algun membre de l'**equip HUMÀ del Club** o de qui col·labora de manera puntual o estable.
3. Indici que un infant o adolescent està patint una situació de maltractament o de violència sexual infantil per **part d'un altre infant o adolescent del Club**.

En qualsevol cas, quan es doni una situació de detecció d'indicis caldrà actuar amb **prudència** i aplicant **tres criteris** fonamentals:

La **discreció**: només un grup reduït de persones han de ser les coneixedores de l'acció detectada i les encarregades de gestionar les

accions que s'han de dur a terme per garantir la protecció dels infants o adolescents.

La **transparència**: s'ha de comunicar tot el que ha passat o del que se sap, informant les famílies i les persones afectades, i acompanyant-les en la mesura que es pugui.

La **mínima intervenció necessària**: significa que els infants o adolescents que relatin una situació de maltractament o violència sexual no han de ser entrevistats per més d'una persona del Club.

Els indicadors de la violència sexual infantil són molt diversos i no permeten parlar d'una síndrome o conjunt de símptomes definidors, ja que no hi ha símptomes exclusius i unívocs que permetin detectar un cas de violència sexual infantil amb total certesa i fiabilitat.

No obstant això, ens trobem en una posició privilegiada per **observar-los sistemàticament** en diferents moments i contextos: en les activitats dirigides, en les sortides, en les seves relacions amb les persones adultes, entre iguals, avaluant la seva presència (roba, cops i ferides, estat físic general, estat emocional), controlant la seva assistència i les absències justificades o no, per tal de conèixer i detectar aquelles situacions de risc o desamparament quan no tenen les seves necessitats més bàsiques cobertes.

Referent de protecció en temes de maltractament o violències sexuals a infants i adolescents:

TXEMA DEL ROSAL ASENSIO

Mòbil: 674027445

Correu electrònic: d.esportiva@lleidahandbol.cat

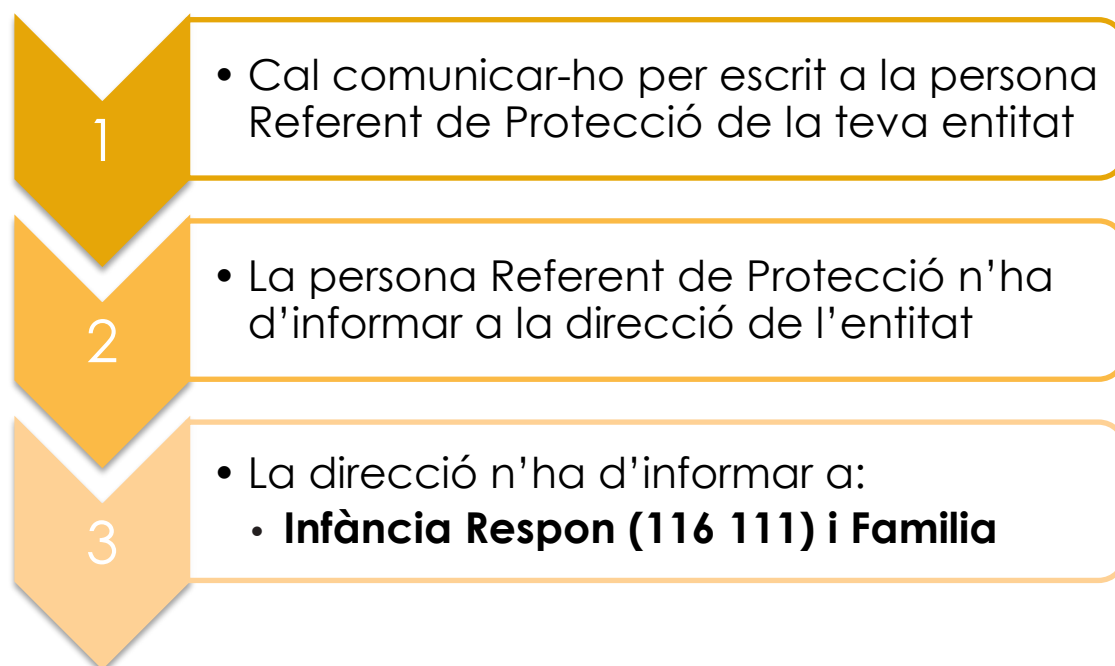
CIRCUIT DE NOTIFICACIÓ

1. La persona del Club que sigui coneixedora d'una situació de maltractament o violència sexual ha d'informar per escrit la persona Referent de Protecció en temes de maltractaments o violències sexuals.
2. La persona Referent de Protecció en temes de maltractaments o violències sexuals ha d'informar la presidència del Club i l'ha d'acompanyar en tot el procés.
3. La presidència, davant d'un indici o evidència, ha de trucar al telèfon d'INFÀNCIA RESPON (116 111), on la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) l'assessorarà respecte al procediment que cal seguir.

També **ha d'informar la família** de l'infant o adolescent de les actuacions que s'estiguin executant.

El telèfon d'Infància Respon és el 116 111. Atenció telefònica gratuïta i permanent per a la prevenció i la detecció dels maltractaments d'infants i adolescents. Funciona 24 hores al dia els 365 dies de l'any.

infanciarespon.bsf@gencat.cat

DOCUMENT D'ACCEPTACIÓ INDIVIDUAL DEL PROTOCOL

Jo, _____ amb DNI/NIE _____

I en funció de les meves responsabilitats com a (directiu/va, oficial, entrenador/a, monitor/a, personal en pràctiques...) _____ del LLEIDA HANDBOL CLUB.

Signo aquest document confirmant que:

Conec el Protocol de detecció, acció i prevenció dels maltractaments o violències sexuals infantils i adolescents, i em comprometo a respectar-lo i aplicar-lo.

Conec la persona Referent de Protecció en temes de maltractament o violències sexuals a infants i adolescents de l'entitat i com contactar-hi.

Disposo del circuit de notificació i els contactes corresponents.

A Lleida, _____ de _____ 202__

La base legal pel tractament de les seves dades és la prestació del seu consentiment a l'efecte. Les seves dades es conservaran mentre duri la nostra relació.

Pot accedir, rectificar, cancel·lar i oposar-se al tractament de les dades. També disposa del dret a la limitació en el tractament de les dades i la portabilitat de les mateixes. Pot exercir aquests drets a l'adreça de correu postal info@lleidahandbol.cat

MODEL DE COMUNICACIÓ DE SUPÒSIT O EVIDÈNCIA

La persona del Club que sigui coneixedora d'una situació de maltractament o violència sexual pot utilitzar aquest model per comunicar-ho per escrit a la persona Referent de Protecció.

Situació detectada:

Descripció dels fets que han motivat la comunicació. Incloeu-hi la temporalitat i la data de la detecció:

A Lleida, _____ de _____ 202__

Signatura,